

לע"נ
מרת בילה ע"ה
בת ר' שמשון רפאל זצ"ל
נלב"ע י"ב כסלו תשנ"ו
תנצב"ה

העלון לאברכי כולל, בני הישיבות ולכל לומדי התורה

האיחוד בחידוד

המאחד בקרבו חידודים ותשובות בהלכה ובאגדה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה

כרשת וישלח תשע"ג

גליון
שביעית שנה

דבר תורה

"על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הזרף עד היום הזה כי נגע בכף ירף יעקב בגיד הנשה". בראשית ל"ב ל"ג.

איתא בסנהדרין נ"ט א', "דאמר רבי יוסי ברבי חנינא, כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסני, לזה ולזה נאמרה (כי יהיב קודשא בריך הוא תורה לישראל, לא שקלינהו להנך מבני נח, וכדקיימי להו קיימי - רש"י). לבני נח ולא נשנית בסני, לישראל נאמרה ולא לבני נח (אף על גב דעד סיני [בני נח] נצטוו עליה, מדלא הדר תנייה בסני... שמע מינה, ישראל שיצאו לקדושה, עמדו באיסורן, אבל נכרים, נטלן מהן - רש"י). ואנו אין לנו (אזהרה בבני נח, ולא נשנית בסני - רש"י), אלא גיד הנשה ואליבא דרבי יהודה (דאמר... מבני יעקב נאסר גיד הנשה, שהיו בני נח קודם מתן תורה - רש"י)".

והנה כל הלומד סוגיא זו מתקשה בקושיה עצומה, מדוע קבעה התורה כלל שכל מצוה שנאמרה לבני נח ולישראל, נאמרה וחזרה ונאמרה, ועל כן כתבה וכפלה התורה את כל שבע מצוות בני נח פעמיים, פעם לבני נח ופעם לישראל, ללמדינו שהיא גם לישראל, ואילו מצוה שנאמרה רק לבני ישראל נכתבה אצל בני נח בלבד. הרי התורה יכלה לקבוע כלל הפוך, שכל מצוה שנאמרה לבני נח היא גם לישראל, ואילו מצוה שהיא רק לישראל, היא תכתב פעמיים, אחת בשביל חיובה של בני נח עד מתן תורה, ובפעם השנייה תכתב לישראל, שמצוה זו נלקחה מבני נח וניתנה לישראל, ועל כלל זה ניתן להסתפק בכתיבת שבע המצוות פעם אחת בלבד, שכתובה זו תועיל גם לבני נח וגם לישראל, ואילו את מצות גיד הנשה שהיא ניתנה לישראל, רק היא תכתב פעמיים, לבני נח ולבני ישראל.

הרבי ר' העשל, רבו של הש"ך, בספרו 'חנוכת התורה' בפרשתינו, עומד על שאלה זו, ומבאר את היסוד של 'נשנית בסני', וזאת על פי דברי חז"ל בשהש"ר א' [ב] ב', "דבר אחר, ישקני מנשיקות פיהו, אמר רבי יוחנן, מלאך היה מוציא הדיבור מלפני הקב"ה על כל דיבור ודיבור, ומחזירו על כל אחד ואחד מישראל, ואומר לו, ומקבל אתה עליך את הדיבור הזה, כך וכך דינין יש בו, כך וכך עונשין יש בו, כך וכך גזרות יש בו, וכך מצות וכך קלים וחמורים יש בו, כך וכך מתן שכר יש בו, והיה אומר לו ישראל הן, וחוזר ואומר לו [המלאך], מקבל [אתה] את אלהותו של הקב"ה, והוא אומר לו הן והן, מיד היה נושק על פיו...". הרי שבכדי שישראל יקבלו את המצוה, היה עליה להשנות בסני על ידי המלאך של אותה מצוה, כדי שיפרטנה בפני כל אחד מישראל והוא יקבלה עליו לקיימה.

והנה לגבי מצות 'גיד הנשה', איתא בזה"ק (ח"א ק"ע ב'), שה"ס"מ הוא המלאך הממונה עליה, והוא המקטרג הגדול על עם ישראל, וכפי שנתבאר שכל היסוד של 'נשנית בסני' היה על ידי המלאך הממונה על אותה מצוה, א"כ בכדי לשנות שוב את מצות גיד הנשה היה צריך הס"מ לבוא ולשנותה לכל אחד מישראל כדי שיקבלה עליה, אלא שהקב"ה מנע מכל המקטרגים לבוא לפניו במעמד הר סיני, בשעה שנתן את התורה לישראל, כדברי חז"ל (עיין רש"י חבקוק ג' ה' בשם מדרש אגדה, ובתוס' שבת פ"ט א' ד"ה תורה, שהביא כן בשם המדרש), אשר על כן נמצא שמצוות גיד הנשה לא היתה יכולה להשנות בסני, ובהכרח שיקבע הכלל שכל מצוה שלא נשנית בסני נאמרה לישראל בלבד, ואילו מצוה שנשנית נאמרה לבני נח ואף לישראל.

ולפי יסוד זה, ממשיך הרבי ר' העשל, ומבאר טעם מיוחד ונוכח במחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה, במשנה בחולין פ"ט א', האם גיד הנשה נוהג בשליל (עובר חי שנמצא במעי אמו), או לאו, יחד עם מחלוקת רבי ואנטונינוס בסנהדרין צ"א ב', שאיתא שם, "ואמר לו אנטונינוס לרבי, מאימתי יצר הרע שולט באדם, משעת יצירה או משעת יציאה (כשיצא ממעי אמו - רש"י). אמר לו [רבי], משעת יצירה. אמר לו [אנטונינוס], אם כן בועט במעי אמו ויוצא. אלא, משעת יציאה. אמר רבי, דבר זה למדני אנטונינוס, ומקרא מסייעו, שנאמר (בראשית ד' ז'), לַפֶּתַח חַטָּאת רִבְעִי".

רבי מאיר הסובר שמצוה גיד הנשה נוהג בשליל, יסבור כדעת רבי, שהיצר הרע ניתן באדם משעת יצירתו, עוד כשהוא במעי אמו, וכיון שהיצר הוא הס"מ כבר נמצא שם, אזי גם איסור גיד הנשה שהוא המצוה של הס"מ כבר מתחלת באותה שעה שהולד במעי אמו, ועל כן גם בשליל נוהג מצוה זו, אבל רבי יהודה הסובר שמצוה גיד הנשה אינה נוהגת בשליל, יסבור כדעת אנטונינוס, שאין יצר הרע נמצא בתינוק במעי אמו, ורק כנכנס בו משעת לידתו ואילך, על כן גם מצוות גיד הנשה שבאה על ידי הס"מ אינה יכולה לחול על הולד, כשאין לס"מ רשות במעי האם, ולכן אין מצוה נוהגת בשליל.

ומסיים הרבי ר' העשל את דבריו, שלפ"ז מתבאר עוד יותר מה שקיימ"ל להלכה כרבי יהודה שאין נוהג מצוות גיד הנשה בשליל, היות ואף רבי יהודה לאנטונינוס שאין היצר הרע שולט בוולד עד שעת לידתו, כמבואר שם בגמרא, נמצא שלכ"ע אין שלטון לס"מ בוולד, ועל כן אין נוהג בו מצוות גיד הנשה.

כתב חידה

כאבי נקרא אב המלכה,
ואף הששי שלששה זכה.

את המלך סעדתי עם הגר יחדיו,
שכשם אביו נתכנה אבי העניו.

הנכד שבזכות התפילה ניצל,
נלקח מביתי שבו גדל.

מי אני?

רמז: דמות הקשורה לפרשה

תורת-הקשר בין הדמות לפרשה הוא בהזכרתה או ברמיזה בפרשה או בפרש"י

חילוקא דרבנן

כתיב (בראשית ל"א ג'), "ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וְאֶהְיֶה עִמָּךְ", ומבואר שהיה ליעקב מצוה לחזור לארץ ישראל, ואיתא בפסחים ח' ב', "שלוחי מצוה אינם ניזוקין, לא בהליכתן ולא בחזירתן".

עי' בפסוק (שם ל"ב כ"ו), "ויקרא פי לא לכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירף יעקב בהאבקו עמו", והיאך ניזוק יעקב כשהיה בשליחות מצוה.

וצריך ביאור!!!

בין חידות

איזו הלכה מ'הלכות
יום הכיפורים', נרמזת
בפסוקי פרשתינו.

מעשה רב

בנר רביעי של חנוכה, עברו ר' ראובן ור' שמעון ליד בית שבפתחו הדליק בעל הבית את נרותיו, והנה הם מבחינים, שהודלקו בו רק שלשה נרות במקום ארבע כמצוות היום כשהתבוננו ראו שמונח שם בקבוק שמן מלא המספיק בשפע להדלקת כל הלילות כשיש, והסיקו שככל הנראה המדליק טעה במנין הימים ועל כל הדליק רק שלשה.

ר' ראובן הציע בפני ר' שמעון, שכדאי שיכבו שנים מתוך שלוש הנרות הדולקות, כדי שאותו מדליק יקיים לכל הפחות את עיקר המצוה, להדליק נר אחד בכל יום, שכפי המצב כעת, לכאורה הוא אינו מקיים את עיקר המצוה, ואף לא את המהדרין.

ואילו ר' שמעון טען לו, ראשית, גם בהדלקת שלשה נרות בליל רביעי קיים מצוה, ואף כדברך שבהדלקת שלשה נרות בנר רביעי אינו מקיים כל מצוה, בכל זאת לא יועיל שנכבה עבורו את שני הנרות העודפות, שכל עוד שהוא הדליק שלא כתיקונו, כבר לא יועיל שנכבה את שאר הנרות, היות וכל הדלקתו היתה שלא כדיון.

אך ר' ראובן סבר, שכיבוי שני הנרות היתרים יועיל, היות וכאשר הדליקו את הנר הראשון, בוודאי שקיימו את המצוה מעיקר הדיון, א"כ כל מה שקלקל בהוספת שני הנרות הנוספים, נוכל לתקן על ידי כבייבויים, שישאר נר אחד כעיקר הדיון.

השאלה היא, הצדק עם מי ?

מעניינא דסדרא

קיי"ל בכל התורה דבן י"ג שנים הוא כבר גדול, ודרשו כן מפרשתינו (ל"ד כ"ה), "איש חרבו", שהיו בני י"ג ונקראו איש (רש"י ניר כ"ט ב' ועוד). היכן ניתן להוכיח מהתורה, דרך בן י"ג הוי גדול, ולא קודם לכן.

כל הזכויות שמורות ל'איחוד בחידוד' ולרבנים הכותבים - מודיעין עלית - אוני ישראל

תשובה ל"מעניא דסדרא"

תשובה לשאלה, היכן מצינו 'תאומים' אצל השבטים (מלבד למ"ד דתאומה נולדה עם כל שבט, ומלבד למ"ד ד'מנשה ואפרים' תאומים היו, עי' ד"ק בראשית מ"א ז', סדר הדורות ב"א רל"ג, ועוד).

הנה יש לדקדק במה שמצינו בלידת כל השבטים, שנאמר אצלם לשון 'ותהר', כדכתיב גבי ראובן (ד' לב) וכן גבי שמעון (שם לג) וכן בשאר השבטים, ואילו בלידת 'ג' ראשר' (ד' י"ב), לא נאמר לשון 'ותהר' אלא כתיב רק 'ושלח וחדל'.

ועיון במשך המכה (ל' י'), שעמד הזון, וכתיב לישב, "לא נאמר 'ותהר' בני זלפה. הייכן כי נולדו מהזון אחד, וגד נגמר צורתו לשבעה חבשים [מכספר ג'] וְאָשֶׁר נִגְמְרָה צוֹרְתוֹ תִשְׁתַּעַה, כִּיחֻדָּה וּחְזִיקָה בַּיַּד כִּי חֵינָנָה בְּנֻדָּה (כ"ז א'). ולכן קראה שמו מלשון 'גזרו' אלא! (וינאל ב' י"א), שנקצץ מאוּחֵי. ואמרה 'בגד', מלשון גָּזָה, שהיא מלוּבֵש באוּחֵי כְּגָז, ודו"ק!"

מבואר בדברי המשך המהם דבר חיודי, הדטעטע זאלע נוצר לשון 'ותהר' בני ג' ואשר, משום דהזן ורמז זה הוה הכּוּבֵש שׁוּתֵי תִאֻמִּים.

ואכן כעין דקדוק זה כבר מצינו בדברי הראשונים לגבי דינה (שם כ"א), דלא נאמר בה לשון 'ותהר', לפי שהיתה תאומה לזבולון, כ"כ החזקוני, וְאָחֵר יִלְדָּה בַּת, כי נאיבה בה 'הריון', ללמדך שהיא היתה (תאומים) תַאֲוָמָה לְזַבּוּלֹנָא!.

וכ"כ הרד"ק (שם), ואיחר ילדה בת, כי דינה תאומה היתה עם זבולון, לפיכך אמר 'ואחר ילדה בת', ולא אמר 'ותלד עוד', ולשון זה כן אימת ב'רבינו חיים מלטילא.

וב"כ באבן עזרא שם אלא, "ואחר ילדה בת. י"א כי עם זבולון היתה אחת".

ולכאורה משמע, שעדה זו שדינה היתה תאומה עם זבולון, היינו אפילו למד' דלא נולדה תאומה עם כל שבט (עי' ב"ר פ"ד כ"א), דמ"מ מודה דעם זבולון נולדה, משום האי דיוקא דלא נאמר בה לשון 'ותהר'.

ואמנם יחז' לדחות, 'דעי' עוד בב"ר פ"ב ח', דאיתא שם, "...אלא לשבט וטבת נולדה תאומותיו עמו, כהנייה דאמר אבא הלפיו בן קרוייה, ושבעה יתירה נולדה עם בנימין".
הרי משמע, דמה שדרשו אצל בנימין שנולד עם תאומה, אינו סותר למד' דגם שאר שבטים נולדו עם תאומה, אלא אדרבה זהו סייעתא לכך.

וא"כ ה"נ יתכן דמה שמצינו שנולדה תאומה עם זבולון, הוא עוד סייעתא למד' דעם תאומה היינו כל נולדו תאומות, אלא שהוצרכה התורה להזכיר רק תאומותיו של זבולון מאיהו טעמיים, משא"כ שאר תאומותו של השבטים, אל ראה הכתוב להזכירם בהדיא.

תשובה ל"כתב חידה"

מי אני: 'המעניא והגילוני'.

דמות קסורה: רש"י בראשית מ"א מ"א, 'המקשרות. כתרונמו הבכירות, ואין לו עד במקרא להוכיח עליו. ומנחם תהיו עם (שם ט"ו ל"א), **ואחיתפל** בקשרים, (שם י"ב), וְהֵיאָּ הַקְּשֶׁר אַמְעַן, אותן המתקשרות יחד למהר עיבורך".

בטנם הויה איש ילדתי – שעוד בטנם הגיע אחיתפל להיות איש, לבן שלוש עשרה שנה, הוא כבר ילד את בנו.

שאחיתפל ילד את בנו בטנם הויתו לאיש, כשהיה כבן שמונה, כחשבובו הגמ' בסנהדרין פ"ט ב' (ל"פ רש"י), שהרי שלמה היה בנו של דוד מבת שבע, כדכתיב (ש"ב י"ב ל"ד), וְיָנַחַם דָּוִד אֶת בַּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ וַיָּבֵא אֵלָיָהּ וַיַּשְׁכַּב עִמָּה וַתֵּלֶד בן ויקרא (כתיב, קרי: ותקרא) אֶת שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה בֶּן אֲבִיהָ, ובת שבע היתה בתו של אליעם, כדכתיב (שם ג' א'), וַיְשַׁלַּח דָּוִד וַיְחַדֵּשׁ לְאִשָּׁה וַיֹּאמֶר הֲלוֹא זֹאת בַּת שֶׁבַע בַּת אֱלִיעֶזֶר אִשְׁתּ אֹרְיָה־הַחֲתָן, וְאִלְעִים הִיא בְּנוֹ שֶׁל אַחִיתּוֹפֶל, כדכתיב (שם כ"ג ל"ז), וְאֵלְעִיָּעָם בֶּן אֲחִיתּוֹפֶל הַגִּלְגָּלִי, נמצא ששלמה היה בן בת בנו של אחיתופל.

ומיתתו של אחיתופל היתה בעת מדרו של אבשלום, כמפורש בפסוקים (ש"ז י"ז כ"ג), ובעת מדרו של אבשלום היה שלמה כבן שבע שנים, שהרי מעשה אמנון וחמור היה לאחר לידת שלמה, ושנתיים לאחר מכן, הגיע אבשלום את אמנון, כדכתיב (שם כ"ג), וְהָיָה לַשִּׁנְתָּיִם יָמִים וַיְהִיו גִּזְזִים לְאַבְשָׁלוֹם בְּגֵבֶל חֲצוֹר אֲשֶׁר עִם אֶפְרָיִם וַיְקָא אֲבִישָׁלוֹם לְלַךְ בַּר הַפְּזָלִי, וּבְאוֹתָהּ עַד הַרְחוּ כְּמִכְרֹשׁ בַּפְּסוּקִים (שם י), ולאחר מכן הגיע הרח לנשור וישב עם שלוש שנים, כדכתיב (שם י"ג ל"ח), וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיִּלָּךְ לְנָשׁוֹר וַיְהִי שָׁם שְׁלֹשׁ שָׁנִים, ושנתיים לאחר שהשיב יואב את אבשלום לודו, היה מדרו, כדכתיב (שם י"ד כ"ח), וַיִּשְׁבַּע אֲבִישָׁלוֹם בִּירוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת יָמָיּוֹם מִיָּמִים תִּתְּנָךְ לִי אֲרָה, נמצא שבעת מדרו של אבשלום היה שלמה בן שבע שנים.

לפי מהשכת הגמ', שהיתה וימי של אחיתופל היו רק שלושים וששל שנה (וכדלהלן), ושבע שנים קודם לכן כבר נולד שלמה בן בת בנו, כי שבידלת שלמה היה אחיתופל בן עשרים ושש, וכבר היתה לו נכדה ושואה שכבר ילדה, ואם נרצה לחשב את ילדו מתי שילד את אליעם בנו אבי בת שבע, עלינו להוריד מהחשבון שלשה שבעים, של אליעם, של בת שבע ושולמה, שאם כל אחד מהם היה רק שבעה חודשיים, ותודשי ימי טומאה וטהרה^[5], יעלה 'יחידו שמונה חודשים' ושלש פעמים, עשרים וארבע חודש שהם שנתיים, נשאר לנו עשרים ושבע שנים משנות אחיתופל שצריכים להחלק לשלושה,

רש"י בספר חובת הלבבות,ה' ג'א' ו'ג'א' ו'ג'ב' ו'ג'ג' ו'ג'ד' ו'ג'ה' ו'ג'ו' ו'ג'ז'

20. עיוני פרש"י עם שביאר, שלא שכר מ"ד זה שתשיתין נבארמו בשבט ימי בראשית, ואם אבן שכן כו, "ישמא נמלאה עפר או צורות, וצריך לברוח".

ודעתי דודו לא שאלתי עמו אלא שיתחא אלא שיתחא אלא שיתחא, כן בכת רש"י, דודד לא היה

מורה הנבוכים בצפורי (הוא היה שם)

ועי' בתורת משהיוצ"ט"ש עם, שכתיב, "ואי עליטו של כל מי שיועד וכו', מדוע חשב כדאת על עם בני ישראל והשיאם עמו, ואי תואם כלום ליום וכו', ויני' לנורו' דעך בקבלה שמוע, אלא שחשב לא על ששש"ע, דחיש שאלה יקמיטו מבטו מניחת מחשבת חשם, ובמה שיענינו בדברי יואב לא נמנעו טעם החיות, כי לא יכחד דבר מה, אמר יתור בתכמה חיותה. וכיון שמענו אחיתופל הקלהל, אז עם על ליבו ומצא דבר סתר שעלם ממנו לפניו וכו'".

22. בהמתו עניו שחילא בטובה עם (מודטם סב"ט ינילא), ואיך היינו ידען בספקו של דוד, מדוע היה ברצו להתייער בציאת מיוחדת, אחת שכבר עשה כן הרבה, כשארר בתו להעלות את ארנון של שם, שכתב עם על דוד וק"ל גמ' ועוד, כדאייתא בסנהדרין פ"ג ב' ע"פ רש"י שם, וכבה בספרא באר עביקב ע"ד ז"ל ג'ב' והיא בשם הלח"ה פנים ב"ש"א השקשה כן בשם חותמי בעד היות עניו.

והחלם חתמתי כתב בתור, שמעק חשק ע"ז א"ט טעם את השם, ולכו לא היה בו קש' מחיקה, ואחיתפל עליו דבאי יעקב, א"כ מדוע דוד אל חקם עם דוד, ומדוע הוצרך להתייער על מחיקתו, ולאו בחיקה אסור, מתחמת ששם מחיקה מהחבדוקת של ב"ר עפר, ועכבר לו יחיד לרכז החיקות.

23. דעתי דלא חלם ברצו להתייער בציאת מיוחדת, אחת שכבר עשה כן הרבה, כשארר בתו להעלות את ארנון של שם, וכו'.

הרי שכל אחד מהם, אחיתופל, אליעם ובת שבע, ילדו בגיל שמונה. איברא, שאף לדחיית הגמ' שלעולם יתכן ואבשלום ילד מאוחר יותר, ורק נדחתו בת שבע הקדימה להוליד, שאשה דרכה להיות בריאה וממחרת להוריע מאיש, במיוחד לפי מה שכתוב בפסוק שכבר היתה יודלה ילד²⁴ וכתביב (שם י"א כ"ז), וַיִּנְגְּבֹר הַאֲבֶל וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל בִּיתוֹ חָתִי לֹא לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ בֶּן...". בכל זאת בודאי שלידתו זו של אבשלום היתה בטורף היותו בן י"ג, שאם נפחית משמונת שנות בת שבע את שנת לידת הילד, הרי שהייתה בת שבע, ואף אם נאמר שילדה את הילד מוקדם ביותר, בגיל שלוש, שהרווחנו בזה ארבע שנים, הרי גם אם נוסיף את כל הארבע שנים לחשבון שמונה שנותיו, עדיין לא נגיע ל"ג שנים הללו רק שלוש עשר²⁵. ובמידות שזה חלקת את ארבעת השנים הללו מצדה לאבשלום ומצהה לאליעם, נמצא שגם לשיטה זו אבשלום ילד בטנם הויתו איש.

ואיש הוא מבו' י"ג שנה, כדאייתא בסנהדרין ס"ח ב' ס"ט א', וע"ע רש"י נזיר כ"ט ב' ה"ה מופלא.

אכן יש לציין לדברי המשדרש תהלים ג' ד', שאחיתופל לא היה איש אלא כמלאך, ואיש שם, 'ואחיתופל'. שנאמר (ש"ב ט"ז ל"ג), וַיְצַתְתָּ אֲחִיתּוֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בְּיָמָיִם הָעָם כְּאֲשֶׁר יִשְׁאַל אִישׁ בְּדָבָר הַגְּאֻלִּים, אִישׁ קְרִי וְלֹא כְּתִיב, שֶׁלֵּא הִיָּה כְּאִישׁ, אֲלֵא כְּמֹלֵךְ".

ולשנות הבניה נולדה – בגיל ששנולד הארבעים שהם שנות הבניה, לא הגיעו אחיתופל, אלא הוא מת בגיל שלושים ושלוש.

ואחיתופל מת בגיל שלוש ושלוש, כדאייתא בסנהדרין פ"ט ב' וק"ו ב', 'ואומר רבי יוחנן, דואג ואחיתופל אלו חצוי ימימים 'פורשי': "חצוי ימינו של אדם שלוש וחמש, כדתיב (תהלים ג' ז'), יָמֵי שְׁנֹתַימוֹתָיִם בָּהֶם שֶׁבְעִים שָׁנָה". תנאי נמי הכי, (שם ג'ה ל"ד) אֲנִשְׁן יָמַיִם וּמְרֻמָּה לֹא יִיצְאוּ מֵיָמָיִם, כל שנותיו של דואג לא היו אלא שלשעים וארבע ועל אחיתופל אין אלא שלשים ושלוש²⁶.

ושנות הארבעים הם שנות הבניה, כדברי התנא באבות (ה' כ"א), "בן ארבעים לבניה".

ירצה התפילה המדתי – ששני הלכות ילימד אחיתופל את דוד, ואחד מהם, שיש לרוץ בתפילה.

ששני הלכות לימד אחיתופל את דוד, כדאייתא באבות ו' ג', 'הלמדו מתיבוי פסוק את אחד זו אלה תלכה אתו א פסוק אחד זו דבור אחד אפילו את אחת, צריך לנהוג בו כבוד, שכן דגמו בדוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, וקראו רבו אלופו מלויעו, שנאמר (תהלים י"ה ז"ד), וְאָתָּה אֲנֹכֵשׂ קַעְרְךָ אֶלְפֵי וּבְיַעֲרְכָּי, וּבְעִיזֵי כַלָּה וּבְרֵיתִי בְּרִייתָא (פ"ה דף י"ד א').

ואייתא שם (בלכה לבת[ן] בגמ' י"ד ב'), "שכן מצינו בדוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים. מאי נינהו. אמר רבא מנפיה קדרא לאו שמעת מניה (תהלים י"ה ט"ו) בַּמְּתִיקָה סוד. אמר רבי ליה [ואחיתופל], דוד, למה אתה יושב לבד ונוסק בתורה, אבן דברי תורה מתקיפולן אלך בחברים. בסוד. מה אמ לסוד, משלי י"ו לב' הפר מַקְשׁוּבּוֹת בָּאֵין סוּד, אַף הַכּא נְמִי (בסוד היינו בחבורה, ומה סוד, והיכן מצאונו, כמ"ש"כ ספר מחשבות אבא סוד, והיינו שלא תוועין, ויפרא מחשבותיו, אף הכא סוד היינו בצוותא – לפי פירוש הגרח"ן). ומנא אסביריה, כדתיב (דברים כ"ז ט'), הִסְתַּבְתּ וְשָׁמְעַי וּשְׁרָאָל, עַשׂו עֲצָמְכֶם כְּתוֹת כַּתְּוִי²⁷, אמר לך [ואחיתופל לדוד], כי אחיה צללוי הוט, כמנייש' לכתוריב צ"ל 'אקניש' דזול בתו מלכא. ומנא אסביריה, כדתיב (ש"ג ה'), אַחֲרָיָה ה' אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכּוּ. ומנין שחזר דוד ושבחו, כדתיב (תהלים י"ה ט"ו), אֲשֶׁר יִתְּנוּ נַמְתִּיקָה סוּד בְּיַתִּי אֲלֵהִים הַתְּלַךְ בְּרָגְלֶיךָ, וְכִתְיִב שָׁם (ש"ט צ"ט), מִקֵּל מְלַמְּדֵי הַשִּׁלְכָתִי, וְכִתְיִב (שם ל"ב), דַּךְ מִצְוִתְךָ אֲרוּיִ".

ובכל יום הידשתה – שאחיתופל היה מחדש בכל יום את תפילותיו.

שככלו עם היה אחיתופל מחדש את תפילותיו, כדאייתא בירושלמי ברכות פ"ד ה"ד (ל"ד א'), על דברי המשנה שם, 'רבי אליעזר אומר, העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחוננים', "אבוה בשם ר"א, ובלבד שלא יאמר כקורא באגרות. ר' אחא בשם ר' יוסי, צריך לחדש בכל דבר בכל יום, אצל חזון היה מפתל שלש תפילות חדשות בכל יום, אמר ר"ז, כל יום הויתא עידין כן הויתא יעדן, ליתן כל אלא כיי ימר רבי אבוה בשם ר"א ובלבד שלא יהא קורא באגרות. רבי אליעזר היה תמפלת תפלה חדשה בכל יום, רבי אבוה היה מבךר ברכה חדשה בכל יום".

ויבאר דברי הירושלמי (ע"פ הפני משה, האיקא אפינים ופירוש מבטע לפרש חז"דים), רבי אבהו אבא בשם רבי אליעזר, שיש שייער בעדת רבנן, שתפילתו לא תקבע כקורא באגרות, והיינו כדברי הבבלי בדתע רבנן (ברכות כ"ט ב'), שכל שאינה אומרה בלשון תחוננים, תפלתו תנשבת קבע. ואילו ר' אחא בשם רבי יוסי למד, שיש ייער לחדש בתפילה דבר בכל יום, כדכתיב הבבלי בדתע רבה ורבי יוסף, וכפרש"י, שמוסיף לבקש דבר שלא ביקשו אמש. ומוסיפה הגמ' ותוכנת שבוו של אחיתופל, שהיה מחדש בכל אחרתו ומתפילותיו בכל יום ויום, ועל כן מוסיף ואומר רבי זירא את שבתו של אחיתופל, באומר לע עצמו, שאף הוא יכול לחדש בכל תפילה ותפילה, אלא שסופו היה שהיה מגיע ליו טעותות, וכעין מה שמארר בבבלי, "אנא יכולנא לחודשיב בה מילתאה, ומסתמינא דלמא מטרדינא (שמא אטעה ולא אודע לחודו למקום הפסקתי - ורש"י), על כן אומר רבי זירא, שהטוב ביותך שאדם יעשה כדברי רבי אבהו והיה מבקש רב אלעזר, שתפילתו לא תקבע כקורא באגרות. ומסיפה הגמ' רב אלעזר, שתפילתו לא תקבע כקורא באגרות בכל יום את

ואומרת, שרבי אליעזר היה מתפלל בכל יום תפלה אחת חדשה, שבה היה מחדש בכל ברכה וברכה, ואילו רבי אבהו היה מחדש בכל יום בברכה אחת שבתפלה אחת.

מפחד מיתה הלכה גיליתי – שמפחד מיתה בחנוק מהקלה שקולל דוד, גילה אחיתופל את ההלכה שמותר לכתוב 'שם' על חרס ולהכניסו למים.

שמפחדו של אחיתופל ממיחה בחנוק בקבלתו של דוד, הוא גילה את ההלכה באיסור מציקה ה' ל' לצורך הצלה, כדאייתא בסוכה ג' א', "...בשעה שכרה²⁸ דוד שתיין, קפא התוּמא (צ"ף התחום למעלה ויצא רש"י), ובעה למשטטע עלמא. אמר דוד, מי איכא דידע? א"י שרי²⁹ לכמתב שני אחספא (שהחרס צולל ויועד ואינו צף, כדי שירד וינוח על הנקב - רש"י), ונשדיה בתוּמא ומנח³⁰. ליכא דקפאר ליה מיד".

ואייתא בירושלמי סנהדרין ג' ה"ב (ל"ב ב'), "והוא חיתופל קאים תמן, אמר, כידין דוד מתחנק ואנא מליך", שבאותה שעה היה של אחיתופל, אמר אחיתופל לביבו, עתה יבואו המים על דוד שעומד קרוב להם, ויחנקוהו, ולאחר מכן לעשה דבר להקימו ואני ימלוך. באותה שעה" אמר דוד, כל ידועע אמימר אומר, יחנק גברונן. נשא אחיתופל עליו וחומר בעצמו, ומה לעשות שלום עם איש לאשוח (לבדוק את הסוטה, ואם סוטהו היא יאה שלום ביניהם - רש"י), אמרה תורה, שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, לעשות שלום לכול העולם כולו, על אחרת כמה וכמה. אמר ליה [ואחיתופל לדוד], שרי. כתב [דוד] שם אחספא, ושדית לתוּמא, ונחית התוּמא שיתסר אלפי גרמייז (שלאחר זריקת החרס עם השם לתהום, ירד התהום שערה אלף אמות). כל חיזי דנחית טובא (כשראה דוד שהתחום יורד כה הרבה), אמר, כמה דמזילי טפי מיטבע עלמא (כמה שהתחום גבוה וסמוך לארץ, מתחלחל העולם, והארץ מצמחת ירדתייה - רש"י). אמר רש"י, שמה עשרה מעלות (אמשי עשר מזמורים של ישר המעלות - רש"י), ואסקיה חמיסר אלפי גרמייז, ואוקמיה באלפי גרמייז (ובתפילתו זו של דוד הוא העלה את מי התהום חזרה חמש עשרה אלף אמות, והם נעמדו בעומק אלף אמות מתחת פני האדמה).

הרי שאחיתופל גילה את ההלכה אודות היתר כתיבת שם על חרס ולהטילו במים, מתחמת תפלתו מהקלה שקולל אחיתופל בחנוק.

וע"ע בירושלמי שם, דאייתא באופן אחר, "אמר דוד, מאן דחכם ידיע מקמייתה, ולא מקימ ליה, היא טופיה מתחנק (אמר דוד, מי שהוא חכם ויועד להעמיד את מי התהום, ואינו עומדים, סופו שימות בחנוק). אמר [ואחיתופל] לא שאמר, ואוקמיה (העמיד את מי התהום), התחיל דוד אומר שירה...".

ובמניעת הלכה בחניקה מתי – שבמה שאחיתפל מגע את קיום ההלכה, בעת העלאת הארון, שלא אמר להם שאין להעלותו בעגלה, סופו היה שבמך בחניקה.

ואחיתופל מת בחניקה, כמפורש בפסוק (ש"ב י"ז כ"ג), וְאֲחִיתּוֹפֶל כָּאֵף מִי אֵשׁ וַיִּשְׁתַּעַהּ עֲצָתוֹ וַיַּחְבֵּשׂ אֶת חֲמוֹרוֹ וַיִּקֶּם וַיִּלָּךְ אֶל בֵּיתוֹ אֶל עִירוֹ וַיָּצוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיַּחַק וַיִּמָּת וַיִּקָּבַר בְּקָבְרוֹ אֲבִיּוֹ.

ומיתתו זו בחניקה של אחיתופל, היתה מחמת שמוע את קיום ההלכה, במה שחונן את ההלכה כל אמהר, כדאייתא בתנארי' ל"א, "כיוצא בדבר אתה אומר, אחיתופל הגילני היה חכם והיה בעל תורה, ושביבלי גסות הרוח שחיה בו נעקר מן העולם הזה ומן העולם הבא, ועליו הוא אומר (שיעיה ג' א'), אוי לְקָשְׁעַךְ כַּעַי מִי גְמולִי וַיָּדוּ יַעֲשֶׂה לִּי. תחלת מעשייה הרעים של אחיתופל מה הו, כשנתקבצו אל ישראל עם דוד לבעלי יהודה להעלות את ארון ה' מביית אבינדב אשר בבניעא, וישתכחהו כלל המים ההלכה, מיד אמרו כולם, כמו שלד היה בא ארון ה' משהיה לשתנים אלא בעגלה, אף בעגלה יבוא לבית דוד מלך ישראל. והקב"ה נשבע בשמו הגדול ביום שנשאת עמך את יוכבד ודתתו לו לאשה לשם שם, שינטל ארון הקודש עמו ותיתנן בדרוע של עמך, שנאמר (מבדבר ז' ט'), וַלְבַנִּי קַהֵת אֶל יָנָן בְּ יַעֲבֹד הַקֶּשֶׁשׁ עֲלֵיכֶם וַיָּשׂא.

מיד נטלו את הארון והרכבוהו על העגלה, ומיד היה הארון תלוי באיור בני שמים ובין ארצו, ואילו עולה לא למעלה לשמיים ולד לא למטה לארץ, עוזא היה עומד שם, מיד שלח עוזא את ר' ותםס בארון, באותה שעה אמר פושעי ישראל, אלהי עמל לא שלח עוזא את דוד ותפס בארון, כבר נפר הארון לידיך. מיד שההקב"ה באותה שעה, מיד מפיית את עוזא ונתלשל דו מן הארון, והוכר הדבר שהארון הוא תלוי באיור בין הארץ ובין השמים, ואינו עולה למעלה לשמיים ואינו עולה למטה לארץ.

ברוך המקום ברוך הוא, שאין לפניו משוא פנים, שכשם שתפס אחיתופל את ההלכה בגרונו לא אמר אותה לרביים, לפיכך נחנק בגרונו ומת בחניקה, עוזא אחת מן ארבע מיתות שחייבת לביית ד' שנאמר (ש"ב י"ז כ"ג), וְאֲחִיתּוֹפֶל כָּאֵף מִי אֵשׁ וַיִּשְׁתַּעַה עֲצָתוֹ וַיַּחְבֵּשׂ אֶת חֲמוֹרוֹ וַיִּקֶּם וַיִּלָּךְ אֶל בֵּיתוֹ אֶל עִירוֹ וַיָּצוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיַּחַק וַיִּמָּת וַיִּקָּבַר בְּקָבְרוֹ אֲבִיּוֹ".

וע"ע בבמ"ד ד' כ', ובירושלמי סנהדרין פ"ו ה"ב (ל"ב ב'), שאייתא שם בענין דומה, ומפאת אירכות הדברים, האננו חלק מה'.

אכן במחמת ו"א א' אייתא, שביעה שכרה שתיין, שמפחת פחו מכללה זו, אמר אחיתופל את עצמו, ולכלעיל, אלא שקלתת חכם אפילו בחנם היא באה, ועל כן סופו היה שנתקב³². ואם קלתת חכם כל חיא, ברכת חכם על אחת כמה וכמה שרק תוסיף ימים ותביא רק טובה וישועה.

רש"י בספר חובת הלבבות,ה' ג'א' ו'ג'א' ו'ג'ב' ו'ג'ג' ו'ג'ד' ו'ג'ה' ו'ג'ו' ו'ג'ז'

הארון ברוב עם, שקיבוי את כל ישראל ומנח דוד תשיעם אלף וקנים, וקדש אותם שילכו לפני הארון, וכלו הם אחת אחיתופל עתום. ושכלו עם הארון שחיה בעגלה, היה הארון מעלה את הכהנים לרום ומכאן אומר ושוב מרים אותם לרום ומכאן אלאר.

באותה שעה, "שולח דוד ואייתא לחיתופל אמר ליה [דוד], מה עניב מנח ארונה דהוא עניב כהנייה לתומא וטריף לו לארעא ויעטן כתיבי לרומא וטריף לו לארעא וככי אין אתה אומר לי מה לעשות לארון שהוא מעלה את הכהנים לרום ומכה אותם באש, ושוב מרים את הכהנים לרום ומכה אותם בארץ). אמר לו [ואחיתופל], שלח אשיל לאינון קמייתא ומניתיא אמר אחיתופל, כל וישאל את אלהים תשיעם אלף קשני שמותי. ודבידורו אלה רצה לקנטור על שלם מלינו עומד, אמר דוד, מאן ידיע לקמתייה?

ומיד קם ליה אותה סופא עתמה למד, מיד ישיער לתשימתי את הארון ואינו עומדי, ומיד היה אמתום). אמר לו [ואחיתופל], דבר בוקמי יואב אקיים (נחא בלפי ליה ומבדור). אמר רבא "קביא" האמתא, אמר דדמוקטיא אבון כבשנא ובלא שום ליה אמר תומא וטריף לו, וַלְבַנִּי קַהֵת אֶל יָנָן וּגו', ודא רבתי א"ל דבת קומי וקאים (אמר הקב"ה לאחיתופל, דבר שתהיתוקי אותם בביית הכנסת בכל יום, כל אמרת לדוד, שהיה דן לומר לו שיטעם דוד מפני שלקחו את הארון בעגלה במקום בכרף, ואילו את הדבר תגידול חזת", שיביאם וימחי' אמרת לו.). ועי"ג בירושלמי סנהדרין פ"ו ה"ב (ל"ב ב').

אמר רבא בבב"ר ז', "שכחוהו דוד ליורשלים, כל אחיתופל ואמר לו, דוד, לא היה לך ללמד משפטן של שתהיתוקי אותם, וַלְבַנִּי קַהֵת אֶל יָנָן וּגו', תלויים עתמה את הארון אצל הכהנים ששאית את הארון, ככתיבהם את נשואית את הארון ואל עלמא...".

ומתוך דברי אחיתופל אלו אנן למרים, שמפחת ידע היטב את טעם הדבר מדוע הכה ירעונו בכתבים, ואת ההלכה זו הקברו לו לא אמרת לדוד, כבדי שיוכל אחר כך לביישו לעניין כל ישראל, ועל כן, שחנק את חסותו, סופו היה שמת בחנוק.

25. שאחיתופל חקת את עצמו, ואל אחרים חנקוהו, ויתן לומר שכמו שעמד הדבר שהתגלגל שיבוא בעצמו ליד רבי נורא ר', היה מחמת פשוט שבו עליו החסותם האחרים.

^[1] בירושלמי סנהדרין י"ז ה"ב (נ"ב ב') איתת מנשה או ובחוספת דברים, "וכין את מנאע בשעה בעד דן לחפור תלמידיים של פרש מקדש, דער פחם שער דאמיין ליה לא אשכח התוּמא, וכסופא אשכח דן אחר, ונעמי מימיתיה. אמר ליה [תנחנין דוד], מה עיל כילל אמר ליה [דוד], למח. אמר ליה [תנחנין], דנא חתם רבב על התוּמא. אמר [דוד לד' דוד], ומן איתת את דן [ד' דוד], מה פירוש [תנחנין]. מיד שראת דאשכח קמתי בשני (שמות כ"ו א'), אנכי אלקיך, וידעתי אתה עשוקתי, ואני אהרר אתך, ואני אהרר אתך, ואת כל אשר אמרתי לך לא אעשה וכל אשר צויתו לא אעשה. ונתת חתמת ימיני על מצותי. אמר לי יהוה אלהי ישראל, וכל אשר אמרתי לך לא אעשה וכל אשר צויתו לא אעשה. ונתת חתמת ימיני על מצותי. אמר לי יהוה אלהי ישראל, וכל אשר אמרתי לך לא אעשה וכל אשר צויתו לא אעשה. ונתת חתמת ימיני על מצותי. אמר לי יהוה אלהי ישראל, וכל אשר אמרתי לך לא אעשה וכל אשר צויתו לא אעשה. ונתת חתמת ימיני על מצותי. אמר לי יהוה אלהי ישראל, וכל אשר אמרתי לך לא אעשה וכל אשר צויתו לא א

סיפור ושאלה בעיתו?

אזכור אג בני המשפחה לייחוד הפנהה עם פנה!

באחד הימים פנה לייבלה לראש הישיבה וביקש ממנו רשות לעבור לישיבה אחרת בעיר רחוקה. לייבלה סיפר לראש הישיבה שהמזכיר העכשוי בישיבה, בו חל תבוי ורעיו בישיבה כבר מציק את ביתם זה כמה שנים, והוא נשאר בדרך מכל שבעה קצות, שיש רק שני לו, ובמיוחד שהוא הבחור השלישי בישיבה בקצותו, שיש רק שני 'אָלְטֶרֶס' בישיבה מעליו, ועל כן הוא מבקש שתשטו לו ראש הישיבה לעבור לישיבה השניה, בה התקבצו יחדיו בחוורים מנוגרים, במטרה להמשיך בעמל התורה בהתחדשות מיוחדת. ראש הישיבה נתן ללייבלה את ברכת הדרך, ואף ציידו במכתב המלצה לאותו ראש ישיבה, שדבריו לא ולישיבתו לקבל את לייבלה כאחד החסידים, כאשר מרדו מעלותיו בתורה ויראה שהוא עולה בהם על כולה, ראו היא אפילו לנתנו כ'משיב' בישיבה, או לכל תפקיד רחני אחר, אילו רק היה נשוי.

לייבלה עבר ליישיבה הרחוקה, התחבר לרבני הישיבה ושאר הבחורים שהתקבצו בה, והמשיך לשבת ולשקוד על התורה ועבודה, כאשר הוא מתעלם משני 'אייבנות' שהוא סוחב על גבו, המונועים ממנו להקים את ביתו, ושמתח עמלה על תורה וצהלחת היתה בכל על על פניו, ובדבריו היה תמיד יודע לוודד אחרים, לחזקם באמונה בה' על כל הקשים והנסיונות בהם ה' מעמיד אותם בכל על ועשה.

שנה ומחצה מאז שליבלה עבר ליישיבה החדשה והמרוחקת, וקול ששון ושמחה נשמע בבית הוריו, שאחיו הגדול והמבוגר זכה להקים את ביתו, וכמה חודשים לאחר מכן, בתוך מי השבע ברכות' לנישואי האח הראשון, הצטרף עמו גם אחיו השני, שזכה אף הוא למצוא את זיווגו, דבר נאה ומתקבל.

דבר אירוסיו האחר השני של לייבלה הגיעו מהרה לראש הישיבה, שחזר וביקש בנשואי מר' זליג ניסה להציע לו את תשדו המבוגר, ועוד לפני עת נישואי האח השני, זכה הראש ישיבה לשמחה הגדולה שבחיו עולם הישיבות, לייבלה תלמידו היקר, היה לחתנה של בתו.

בקשה אחת היתה לו לייבלה מכלתו, שהוא מאוד היה שמח להתגורר סמוך ונראה לישיבה בה קבע את משכנו בשנה וחצי האחרונות, בעיר הרחוקה. ראש הישיבה שחפץ מאוד שליבלה יחזור ללמוד בישיבתו ולהקדין מורשתו והתמדתו על בחוריו הישיבה, אלא שיחד עם זאת הבין ללביו של לייבלה ובקשתו, במיוחד שידיע את סיבת הבקשה, שישיבתו יוכל לייבלה לחזור למעמו ומקומו היה אדם ברכה ישיבה ובית המדרש, מה שלא יוכל לעשות אם יבוא ללמוד בישיבה בה גדל שנים רבות, ששמועו דבר חתן ראש הישיבה יביא לכך שהוא לא יוכל להמשיך לשקוד ולעמול בתורה בעבוד מפינות הישיבה, כטחרת רצונו ולבו, ועל כן סוכם שירכשו עבור הזוג הצעיר ידירה בעיר הגדולה, סמוך ונראה למקום הישיבה ומגוריו ראש הישיבה, ובתפוקה הראשונה של השנה הראשונה' הזוג הצעיר יתגורר בכיבודי בעיר הרחוקה, מקום שישבתו בה לומד כעת, כאשר בדמי השכירות שישכרו את ידירתם יוכלו לשלם את השכירות של הדירה בה יתגוררו, ובסיכום השנה ישאלו שוב את פיהם, ואם עדיין יחפצו להתגורר בעיר הרחוקה, יוכלו להמשיך להשכיר את ידירתם ולשכור ידירה בשכונת לישיבה בעיר הרחוקה.

מועד החתונה נקבע לליל שיש שישי בשבת, ותוכנו שלמחרת בשבת וקודש, תערוק השבת שבע ברכות' בהשתתפותם של החמותים וקודשם וקובעים וידידים רבים, באחד מחדרי הישיבה המתאימים לכך, ושעודה שלישית תהיה 'ביחד האוכל' של הישיבה, בהשתתפותם של שאותו בחורי הישיבה, שישמחו יחד עם רבם בשמחתו הגדולה של נישואי בתו עם בור חיה מיוחד ומפלג.

ככל שהתקרב מועד החתונה, כך היה דברים רבים לסדר, כאשר הרבנית והכלה השתדלו לעיסק בכל הדברים, ולמועז מהחנת החשוב כל סודה, שיוכל להמשיך לעסוק בתורה ועמלה על לשעך קלה קודם החופה. עליו היה מוטל רק להכין את עצמו לנישואיו, על ידי תפילה ותורה, והנחת 'בבורה' מיוחדת אותה ירדשו בסעודת ליל שבת של השבע ברכות. כדרכם של שפחת ראש הישיבה סלדיע את כל ההנחות לשבת קודש בשעה מוקדמת כדי שיהיו ראויים לקבל את פני שבת מלכתא, כך נהגו גם לגבי החתונה, וכשבווע לפני החתונה כבר סיממו את רוב התוכנית, כדי שיוכלו ללכת לחופה בלב שמה ורגוע.

בבוקר של יום רביעי בשבת, יום לפני החתונה, מנחם אחיה הקטן של הכלה, ה'מוציא' של ראש ישיבה והרבנית, התעורר בשאינו חש בטוב. הרבנית חשבה שהרגשתו זו היא מרוב התרגשות, אך שבלבדה אותו ראעה שחחום בגופו עדין מעט, ולכן כן היא קראה לפני כוס את עם דבש, והציעה לפני שיאמר ברכת השחרה, הקביא קריאת שמע, ויחזור לישון עוד קצת, וה' יעזור שירגיש טוב. בצהרים כשהיה נראה עליו שחומל על עור, הלכה עמו הרבנית לרופא המקומי, שאלו אבחן באומה, אלא רק שפעת פטוטה, ואמר להם שהוא מקוה שתון שבוע הכל יעבור. כשיצאו מהרופא אמרה האם לבנה, שדבר הרופא על עם פדך הטבע לאלו שאינם מלומדים בתפילה, אבל מי שיועד להתפלל, ותפילת החולה כשהישיבה בעני' ה, ומה גם שאתה מתינוקות של בית רבן שתפילתן עוד יותר מקובלת בעיני' ה', בודאי שאם תתפלל מעומק הלב, ה' יוכל להחיש לך רפואה שלימה עוד היום, ומחר בחתונה תוכל לרקוד ולשמוח יחד עם כולם.

בשעת הערב שהחולל גבר על הליל, והוא ראוי אלא בבית לא של החכנות האחרונות, הוא החל לחשוש שמחמת חרולו הוא לא יוכל להשתתף בחתונת אחותו האהובה, ועל כן חשב מנחם בליבו, שהיית וכבר הרבה תפילה לה', על רפואתו, ככל הנראה מוטל עליו לעשות השתדלות לרפואתו, על ידי שיחפש אותו הרופא אחר תרופה שתעזור ותסייע לו להתרפאות מחוליו. מנחם המתין לשעת הכושר, ששמע שאמו יצאה מהבית לכמה קדוק, קם ממיטתו והלך לארון התרופות וטן אחרי תרופה פתאומה. התרופה שהיתה נראית לו כשבויה ביותר, היתה ה'אקמול', פעמים רבות שמע את אמו אומרת לאחד מאחיו שלוש פעמים, עיששה השתדלותו ויקח דבר אקמול או שנים, ובלאט שעה התפלל מדוע אף פעם לא הביאו גם לו אקמול, וחשב בליבו שהיית והוא קטן המשפחה, לכך חושבים כולם שיעדין אינו יכול לבלוע וללוה, כאשר האמת היא שהוא בודאי כבר גדול ויכול לבלוע, כאשר הרופא הגדולה לכך היא, בפעמים ששאו מוצץ סוכריה, הוא בולע אותה בלא משים, כך שאין לו כל בעיה בגלליעה.

מנחם לקח את קופסת הגלולות מארון התרופות, הכין לעצמו כוס מים, וניסה לבלוע את הגלולות. בניסיונותיו

פנואומליקוטרטוריס* אחד מבחורי הישיבה השקטים והצודיים. ראש הישיבה הרהר מעט והשיבו שאכן מדובר בבחור מיוחד ממתיד וירא שמים ובעל מידות טובות, אלא לפי מה שידוע לו הוא צעיר מאוד ויעבור לכל הפחות עוד כשנתים עד שהוריו יתחילו לשמוע עבורו.

כשיצא אותו ידד מחדרו של ראש הישיבה, החל ראש הישיבה להרהר ולחשוב על כך, שליבלה עולה עשרת מונים על כל הבחורים האחרים שעליהם היה שם את עיניו ולבו עובר בתו. כל כל הנראה, הוסף להרהר, מפני מידת הצניעות הטבועה בו, שאינו מרבה להתבלט ולהיות במרכז, לכך אף חשב עליו עד היום. ראש הישיבה החליט בדעתו שכעת שיש את לבו יותר אישור לבחור מיוחד זה, וניסה עוד יותר להתחזקת אחריו לראות להבחין אם הוא יוכל להיות חתנו בבוא הזמן, מתי שבתו תתברר עוד יותר ותגיע לזמן הראוי לדבר בה נכבדות. ככל שראש הישיבה התבונן עוד יותר בהנהגותיו, עלו לנגדו מעלותיו המיוחדות. גם הביזר אחר שפחתו העלו ממצאים טובים ומיוחדים, וככל שראש הישיבה הרבה לחשוב אודותיו, התחזקה אצלו עוד יותר המחשבה ש'אל הנער הזה הפתלתא'.

האמת היא שחסרון אחד היה ללייבלה, שאינם יש בו טעם לפגם בכל מעלותיו, אלא שראש הישיבה קיווה שיוכל להתברר על חסרונו זה, וכך הוא יהיה המוצלח ביותר בכל עולם התורה. חסרונו הקשה של לייבלה היה, שבעברו ישבתו היה מאריך בשקידתו, ורק שעה קלה לפני זמן הדלקת נרות היה יוצא לעסוק בהנחותיו לשבת קודש, כך שפעמים רבות הוא היה מאחר לקבל את השבת בזמן הראוי, ולא קיים מצות תוספת שבת כתיקונה. ראש הישיבה שחח עמו על כך כמה פעמים, אבל מעשה שטן שלא הצליח לשנותו בדבר זה. לייבלה טען שהוא יוצא בזמן סביר בכדי שיסיפק להתכונן כדת וקראי לשבת קודש, אלא שבעל פעם יש הפריעות אחרות ועיכובים שונים הדוחים אצלו את העת ומונועים בעדו לקבל את השבת בזמן הרואי.

בין הסיטון הקפין ראש הישיבה את שורש בעייה, כנראה שבבית הוריו לא הבין די על קבלת שבת, להיות מוכנים כמו שצריך לפני הזמן, אלא רק ברגע האחרון, ועל כך הוא רואה זאת כחומרמה והנהגת צדיקים מיוחדים, שהיו אביב שחינו בו אורן ומה שלא היה איש חיל, גם הם אינם מקדישים על כך מאוד, ומה לו, בהם החפץ ללכת בדרכיהם של אבות ואמהם, להדר ולהנהיג חומרות חסדות שאלו ראש הישיבה הוריו, ועל כן קשה היה לו לקבל את דברי רבותיו שיש לשנות בביתו זה, וחשוב שקבלת הדברים היהו קורא תגר על הנהגת אבות ואמהם, ויש בכך חשש זלזול בהם.

למות שראש הישיבה ראה בהנהגה זו חסרון גדול ונראה אף משהו של זלזול בשבת קודש, הוא האמין בסתר ליבו שזהו חסרון שניתן לשנותו בנקל, במיוחד שכאשר אצלו בביתו הקפידו עד מאוד לקבל את השבת לפני הזמן, כאשר אין כל ההנחות לשבת משתדלים לסיים כמה שיותר מוקדם, כדי שיוכלו לקבל את השבת כדת וכראוי, ולשבת להמתין לבקשה כמו שכתבו הפוסקים שראוי לעשות, כמו שממתינים לאורח חשוב שבא, ועל כן חשב ראש הישיבה, שהיית ובבית עיקר ההנחות השבת תלויות באשה, ואם בתו תנשא לאישה, היה היא תיכף את הכל כולו וכראוי, ותהיה מוכנה שעה ארוכה לפני העת הזמן, ובודאי שהדבר שפועל על בעלה שאף הוא יכין את עצמו מוקדם, וכאשר יעשה כך בהשפעת אשתו כמה פעמים, עצם ההנחה המוקדמת לשבת תשפיע עליו ליקיר עוד יותר את קבלת השבת, ותשנה אצלו את הנהגתו הזו שעד היום אינה נעשית כדת וכראוי.

זמן קצר לאחר נישואי בנו הרביעי של ראש הישיבה, הוא חשב בדעתו שהגיעה העת בה ראוי להתחיל לדבר נכבדות בביתו היחידה בעלת המידות הטובות והנעלות, שכבר גדלה והגיעה לפרקה. באותו יום הוא ניגש לה' זליג, ואמר מיעו וידידי הקרובים, וביקש ממנו שיפנה לאביו של לייבלה, ויציע בפניו את השידוך המדובר. למחרת הלייבלה' זליג לראש הישיבה את דברי אביו לייבלה, שהיית ויש שליבלה שני אחים מבוטרים ממנו שיעדין לא מצאו את זיווגם, על כך הם לא שומעים עבורו רק לאחר אירוסיהם של אחיו.

ראש הישיבה השכיר העריך את ההיזמה שיש לו בישיבתו. החליט בדעתו שכדאי להמתין עוד זמן מה בכדי לזכות בו חתנו כליל במיוחד שחמשת הילדים שחננו ה' אחרי בתו, היו בנים זכריים, שדרך העולם ששמשיא אותם מאוחר יותר, ואין צורך, ומה גם שבנו החמישי נולד לשלוש שנים אחרי בתו, כך שהיה יורד גדול ביניהם, ויכלו להמתין בלא כל דחק ולחץ. במהלך השנה שחלפה, ראש הישיבה דחה כמאה 'הצעות' של בחורים מיוחדים ונפלאים שהגיעו לפניו, כאשר בעל עור חושב בליבו שיש עוד קמעה האחים של לייבלה יזכו למצוא את זיווגם ולהקים בתיים נאמנים לה' ותורתו, ולחזק מכן הוא כבר יוכל לזכות בלייליה כחתן לבתו המיוחדת. שחלפה שנה נוספת ועדיין לא באה הישיעה המשפחות של לייבלה, ביקש שוב ראש הישיבה מר' זליג שיברר אצל אביו המשפחה, אם גם במצב העכשוי שליבלה כבר התגבר, עדיין הוא חושב שעליו להתחיל לחשוב על זיווג. שחשובות היא לא איחורה להגיע למחרת על ידי ר' זליג, שאצלם במשפחה המנהג הוא, שכסדר שבו הילדים באו לבית בליתם, באותו סדר הם יוצאים בנישואיהם, ועל כן, האב אינו רואה כל סיבה להתחיל לשמוע שידוכין עבור בנו לייבלה, כל עוד שאהיו עדיין לא הקימו את ביתם.

באותם ימים הסתפק ראש הישיבה כדת מה יעשה, האם בתו תמשיך להמתין עבור לייבלה בחיר הישיבה היכן את המיוחד שבעולם התורה, כאשר אביו מבחיר נחפרותי שכל עוד בניו הגדולים לא התאסרו, אין על מה לדבר אודות בנו הצעיר יותר, ועל כן יתכן ואף בעוד זמן רב עדיין לא יהיה ניתן לגשת לשידוך, ומאידך, לא ניתן להמתין בלא הגבלה, ולכן יש להתחיל לחפש כעת בחור אחר, שיחיהם עברה, או עם כל זאת, עבור בחור כה מיוחד ונעלה, כדאי להמתין ולהמתין אפילו שנים רבות.

ראש הישיבה הגיע למסקנה שעליו להתחיל לחפש לבתו כעת חתן ראוי ומתאים, אך לאחר יותר ממחצית השנה בהם הציעו בפניו ויזוכים לרוב, לא הצליח למצוא את הבחור המובהר, שראוי לבתו ואף לזכות להיות בין מרביצי התורה בישיבתו המבוכדת. וזכר של לייבלה לא מש מליבו, וכל מועמד היה נבחן ונבדק בליבו בהשוואה לעדיין לא מצא חתן מתאים לבתו.

ישנם מחשבות והרהורים מימי הילדות, שהם סוחב אותם עם אלו לאורך ימיו ושנותיו, לפעמים מחשבות והרהורים אלו הם אלו שעזרו לו להתעלות ולהתחזק, במיוחד אלו הם מחשבות על מתי יגיעו מעשי למעשי בהתם יצחק ויעקב, והרהורים על הרצון להדמות לגדולי ישראל בהתמדתם ועמלים בתורה ויראתם הקודמת להכמתם אלו במידותיהם הנעלות והנאצלות. ולפעמים ישנם מחשבות והרהורי ילדות שמחמתם האדם סובל מדימוי עצמי שלילי, אינו מאמין בעצמו בכלים שחננו ה' וביכולתו להצליח ולהתרום, ומחמת כך הוא לא התקדם והתעלה אלא התקטן והתגמד ונשאר ילד מגודל בחלקו הרוחני ובדרגתו ביראת שמים ובידיעת התורה הקדושה.

אחת הדוגמאות למחשבות והרהורי הילדות, הוא מה שפעמים רבות שמע לו כאחד בדרך הצעירות את סיפורו של יעקב והאבוקו עם שרו של עשו, כאשר בידך עולה המחשבה שהאבוקו זה הוא האיש שייקב בהאבקות, שערש דם יאבק במלאך שכולו אש להבה, ואפילו יוכל לו, שיתגבר עליו על שהמלאך יצטרך לבקש ממנו שישלחו כי עלה השחר. עוצמה זו של נחצון על מלאך, מהרהרים רבים, נתונה אך ליעקב בחייו האבוד, שבבורותו העצומה יכל לו להתברר עליו, אבל אם אדם רגיל יעמוד בניסיון שכזה, אין לו כלל מה לנסות ובודאי שיפול שדוד לרגלי המלאך שיכבשו ויבר עליו בנקל.

חן מי שגודל ומתגבר, יודע ומכיר כי האמת היא, כפי שלמדוננו ה', ש'מלאך זה הוא אלו הירד רגע, ואם כן נמצא, שכל אחד מאתנו נאבק יום שעה ואף רגע רגע עם זלזול גוים, נתונה אימתנו, וברוב הפעמים, כשהאדם מצידו משתדל ומתאמץ, הקב"ה עוזרו אף הוא מצליח להתברר על יצרו הרע ולכובשו תחתיו, כאשר התגברותו של יעקב איבנו באותה שעה, היא הנתנת לנו את העוז והתעצומות למלחמה קשה זו.

שקטחים זורמים על מי מנוחות, והכל מסתדר לפי התכנית, בעיות אלו לא מורגשת כל כך במלחמה עם היצר הרע, ועיקר הניסיונות והקשיים הם להתחזק בלימוד בהתמדה בלא הפסקה, להוסיף כוונה בתפילה להתענין במידות הטובות. הרגשת המלחמה היא בעיקר בימים הקשים, בהם הכל לא מסתדר, ובמיוחד בעיתות בהם אינה ה' לאדם נסיון קשה של חולי או מכאוב, אביונות ועניות, או כל צרה אחרת, שמעשות קשות אלו האדם מתגדל עשרת מונים, על זמנים אלו אמרו חז"ל שטוב אחד בשעה שלמה שאלה שבעים ושבועים אלו ה' בוחן את האדם אם הוא מאוהביו או חלילה לא, היאך יעמוד בקושי ובנסיון, ואיך יגבר עליום ייתחזק מהם. בזמנים אלו, דבריו על האמונה והבטחון בלו כל ימיו באה לידי בדיקה וקוהיה, והמידה היא האם ילך בדרכה של תורה ובנותיבותיה ועלה מעלה מעלה, או שחלילה יפול וישל יורד מטה מטה.

אם בימים תיקונים כממורגשת צרה על האדם, יש לו נסיון קשה להתגבר עליה, על אחת כמה וכמה אם נגזרה הגזירה בזמנים קשים יותר, בבחינת גזירה על גזירה, שהנסיון קשה יותר ואף שכרו רב לאין שיעור. גם אסון בזמני שמחה, ששכרה הפשוטה חושבת שחיה יתור קל, האמת היא שיש בה הקושי של גזירה על גזירה, ברוב הפעמים השמחה מושבת, העצור רב לאין ערוך ושיעור, ובמקום רנה וששון בא הצער והיגון, ועמידה בניסיון קשים אלו, מגדל ממצחי מרומים את האדם לפסגות רוחניות שאף חלף, ואם עול בעולם הזה ובבא, הוא בולל של השוואה לקשים וניסיונות רגילים.

סמל ודוגמה למשפחה שחיה ואורחותיה הם על מי מנוחות, היא משפחת אישיותוריקטיבטוטקין אבי המשפחה הגאון רבי שמשון, שישם כראש ישיבת 'תורת ה' תמימה', מחשובי הישיבות בעירו, רעייתו ניהלה את סמינר 'בן ישראל', שהיה הסמינר המוצלח שבעיר, בניו הרבים יחד עם בתו היחידה היו שליטני זיתים סביב שולחנם, זרע בך ה', יראה ה' ובעלי מידות טובות ומעלות רבות ומיוחדות.

רגבי שמשון ורעייתו בנו בית של תורה וחסד, כאשר מלבד השקעתם הרבה בחינוך הדור הבא, עוד ידם היתה נטויה בהקמת בתיים נאמנים בישראל, שפעמים רבות שידרכו בני חורי הישיבה התלמידות הסמינר, וחפץ ה' בידם הצליח, ושידוכים רבים הגיעו לידי קיום, כשכל בית נוסף זכרו להיות שותפים בחינוכם של בני הזוג ובקמת בתיים, היוה עבור רבי שמשון ורעייתו, שמחה וששון ונוספים והרגשת סיפוק רב, שזוכים לסייעתא דשמיא בה מיוחדת, ואף להקלה בפרנסה שהגיע מכסף טהור זה של דמי שדכנות.

החלק האיש הקשה ב'פרק האיש מודש' היה מחמת רוב הצנעות הטובות והמיוחדות שקיבלו עבור כל אחד מניהם. רבם בבנם הראשון, זמן רב לפני שבכלל התחילו 'לשמוע' אודות שידוכיו, כבר הציעו להם עשרות הצעות מיוחדות, עם התחייבויות נכבדות מהצד השני, וכאשר הגיע הית בה אמן התחילו לשמוע עבור דברי נכבדות, בכל שבוע קיבלו למעלה מעשר הצעות חדשות ומפתות, עד שבחסד עליותם מצאו את אבידתו, כלה נאה וחסודה בעלת מידות טובות ונאצלות, ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל, והקימו את ביתם, בית נאמן לה' ותורתו.

ממעשה באישון כך גם בשני ובשלישי, הצעות זכרם אלא ביתם היו רבים, וביקשו ילדו לעמוד בעומם מפני ריבים, כאשר נראה היה שנישאר עליהם רק לבחור את הטוב ביותר שייקב, את המתאים וההולם, שיוכל יחד להמשיך את ההצלחה בבנית בית ה' ותורתו. ואכן ניהים זכו להנשא למשפחות נכבדות וראויות, בנותיהם של מרביצי תורה ואנשי יראה ואף בעלי ירושיין.

לפחות שנים בהם זכה רבי שמשון להשיא את בניו הגדולים, שהייתו אותו המחשבה אודות בתו היחידה, במי יבחר לו לחתן לבואו זמן. פעמים היה מהרהר אודות המלחמה האם יש בנייה את ההיילים שבכרתה, זה שמאיים להיות חתנו, בעלה של בתו המיוחדת ובעלת המידות הנאצלות, ובעידי, אחרי שימשיך לעמול בתורה עוד כמה שנים טובות, יוכל למונות למסור שיעורים לבחור הישיבה. היו ימים בהם חשב שיחפשו בחבור פלוני, לאחר מכן הבעיה את משפחתו ובתו אלמוני, ובמשך השנים חשב והרהר על עוד כמה בחורים אחרים שאילו הם יכולים להיות חרומים המתאימים.

באחד הימים פנה לרבי שמשון ראש הישיבה, אחד מידידו שחיפש חתן לבתו, ובקש אצלו על כמה בחורים בישיבה, מי מהם יוכל להתאים כחתן עבור בתו. לאחר ששידוך סיפר לראש הישיבה על מעלות בתו ותכונותיה, שאיפותיה ואורחות חייה, המליץ לו ראש הישיבה על איש מידת, שהשימה כמעצמיס ביותר עבורו. תוך כדי הדברים ששלם אותו ידד, ומה אומר ראש הישיבה על לייבלה

סיפור ושאלה בציוד?

אזכור אג כי החלפתה אינור הפרזה דם פרז!

המשך מעמוד הקודם

הוא אש באמת קצת קשה לו עדיין לבלוע גלולות, אלא שכעת התווסף לו הרגון להוכיח שהוא כבר גדול, ועל כן לאחר שלושה גלולות שהחלו להנמס לו בפיו והיה צריך לרוקם, הגלולות הבריבועית היו כבר ידע היטב לבלוע, והוסיף ובלע עוד כמה וכמה גלולות, עד שהרגיש שמרוב מים ששתה בבליעתם, הוא כבר אינו מסוגל לשתות עוד, ועל כן הפסיק עם בליעת הגלולות, וחזר למיטתו ולשכב בה עד שאמו תשוב ויטפר לה בגבורות שהצליח לבלוע למעלה מעשרה גלולות.

דקות ספורות לאחר שמנחם שב למיטתו נפלה עליו תרדמה, ואמו שזורה לשינה לא הבחינה בכלום. בשעת לילה מאוחרת שעמדה האם לשכת לביתה, היא עברה ליד מיטת בנה לראות אם הכל עמו כשורה, וראתה שמצבו נראה לא טוב. היא ניסתה לעוררו בעדינות בכדי להפעיל לו ולשתות כוס תה, אך הוא לא הגיב כלל לניסיונותיה. למרות רוב עייפותה היא הבינה שכנראה איננו משהו לבנה הקטן, ועל כן ניסתה בכח לנענו ולהעירו משנתו, אך לא היתה כל תגובה מhilil. מבחינת כולה הזיקה האם עזרה פואית, ואנשי ההצלה שמיירו לביתם, היענו למסקנא שאכן מצבו לא טוב ויש להעבירו בחיפוז לבית החולים.

ביתם מורידים את הילד באלונקה לאמבולנס, שב ראש הישיבה בתלמודו, וכסריאה אה אירע לבנו הקטן, נסע יחד עם הרבנית לבית החולים. בבדיקת דם פשוטה היו הרופאים, שהעיל לקה בהרעלת האקמול. הרופאים הפילו שמוצא כבדורי האקמול, במינון קטן ממנו הוא יכול לעזור ולסייע, אבל אם לוקחים ממנו יותר מדי, זה יכול לגרום לנזק רב לגוף, ומיוחד לכבד ועוד כמה איברים הפנימיים. ואיש הזיכרון והרופאים חזרמים נוגדים לפעילות הרפסטרמול, ומיד לאחר מכן עשו לו שיטפת קיבה, שבטיסיה זו ניסו להוציאו את שאריות הכדורים שעדיין היו בקיבתו של הילד, בכדי למנוע עברו להספג בדם, אך לאחר השיטפה ראו הרופאים, שככל הנראה מברו שעות רבות מאז שהילד לקח את הכדורים, וכולם כבר נספגו אל דמו.

ילדם הקטן שכב במיטתו מחוסר הכרה, כשהוא מחובר למכשירים רפואיים רבים, וטובי הרופאים אינם אופטימיים כלל, אלא מצביעים כלפי מינה, ואומרים, שאין הדבר תלוי אלא במי שאמר והיה העולם, אם הכבד ישורוד את הקפתה הפרצופול, או חלילה לא. ראש הישיבה והרבנית עמדו בתפילה כל הלילה על ידי מיטת בנם הקטן, והתפללו לרפוא כל בשר שישלח לו רפואה שלימה במהרה.

הכלה ואחיה שהשכימו בבוקרו של יום החתונה, התפללו לראות שהיריהם ואחיהם הקטן אינם בבית, וכשונדע להם מה שאירע, התפללו כולם לרפואתם, ושלו שילוחים לביתם של גדולי ישראל, שיתפללו על אחיהם הקטן שה' ישלח לו מהרה רפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל. ראש הישיבה הודיע למחותינים את אשר אירע, ואמר להם שלפי המצב קצת, ללא לברור שיוכלו להגיע לחופה, אלא שיחד עם זאת, הם חפצים שהחופה תתקיים במועדה, הערב בשעת העיודה.

יום קשה ביותר עבר על הכלה ועל כל בני המשפחה, כשאנים ידיעים מה יאה סופו של אחיהם הקטן, ובכל עת הרבו בתפילה ותחנונים שה' ישלח דבר וירפאנו. בשעות אחר הצהריים הגיע אחיו המבוגר של ראש הישיבה אל בית החולים יחד עם רעייתו, וביקש מראש הישיבה שישבו לביתו להשתתף בחתונה, כאשר הוא יעדין אותו לסגנונת על עמל של שנינו ששייה. ראש הישיבה קיבל את הדבריו רק לפי החופה עצמה, אך כשאחיו דחק בו עוד, הכינס שיעזוב עם רעייתו את מיטת הילד מלפני החופה ועד לאחר ברכת המזון, כאשר הסעודה תעשה במהרה.

חתונה כה עצובה לא היתה כבר על עידין ועידונים, הבכיות של החתן והכלה תחת החופה עוררו את בכים של כל המשתתפים, שבכו יחד עמם, כאשר כלום שמתפתח בצעים ודאגתם הרבה של ההורים על בנם הקטן, מוצבו אינו פשוט כלל. הפלא הגדול היה לראות את ראש הישיבה, שמלמדת שילבו נפל בקרוב מרוב צער, בכל זאת לא יכלו לראות על פניו מאומה, הוא ניסה לשמח את החתן והכלה, כשהוא אומר להם, שאלו הוא שמח בשמחתם, שבוואי שעליהם ששמו, וכעת ה'עבודה' שלנו היא לשמח בשמחה של מצודה, וה' יקבל את השמחה כתפילה, כי זו המצוה שלנו כעת. בריקודים הראשונים של החתונה, קם ראש הישיבה עם חתנו כנחונות בניו האחרים בהם רקד בלב שם, ואף בדברים שדיבר בסעודת הנישואין, בהם הודה ושיבח לה' על כל טובו עמו בכל עת ושעה, ובמיוחד שזכר לחתן כל נפלא ומויחד, לא האמינו השומעים למראה עיניהם ושינת אוהנם, שלא ניכר הליה עליו בדרך, אלא רק ששון ושמחה של שמחת הנישואין.

שעה קלה לאחר ברכת המזון, ביקש ראש הישיבה מהרבנית שלמען בתו הכלה היא תשאר בחתונה והוא ישוה למיטת בנם בבית החולים. כשהגיע ראש הישיבה לבית החולים, עדיין בנו היה מוטל בספק. הוא הודה לאחיו הגדול על ששלחו לחתונת בתו, וכעת ביקש ממנו להחליפו ולהיות באולם במקומו, לקבל את האורחים בשמו, ולהודות להם על שטרודו לבוא לשמח עמו במחתנה.

מצבו של הילד המשך להיות קשה, ולקראת שבת היה צריך להיות הנתן בו יעורר מצבו, והוא לטוב וא למוטב, כך שפשוט היה שלא היזמן לעשות 'שבת שבת' כפי שגודלו של בנו הגדול של ראש

אישורקעיוטפניטני - הרהור את הטוב וכן הוסיף - סומפולקוטקוטורט - תופניא את הטוב והאשון.

הישיבה הצעיר, שהוא יארגן את השבת שבע ברכות באולם קטן סמוך לביתו, בו יעשוהו באופן מצומצם ביותר, רק עם החתן והכלה והמחותנים, וילדיהם שעדיין לא נישאו. השבת עברה עליהם מתוך מחמד צעום, ובמוצאי שבת התבשרו בבשורה הטובה, שאחיהם הקטן יצא מהסכנה הגדולה, ייתכן וכבר למחרת יעביהו ממחלקת טיפול נמרץ למחלקה רגילה.

שאר ימי השבע ברכות עברו על הזוג הצעיר ששבכל עת מרחץ יחינה עונם של שלום את הכלה הקטן, וכאשר ביום רביעי הודיעו להם שכבר למחרת הילד יוכל להשתחרר מבית החולים, ביקש ראש הישיבה לערוך לחתן ולכלה שבע ברכות אחרון, שיתחיל סמוך לשקיעה, ומשך אל תוך הלילה, שבמחה ובששון, כנגד כל השבע ברכות האחרונים שהיו בעונת הצער והפחד מהבאות.

זאת ועוד, הצעיר ראש הישיבה החותמים, שהיות ואף 'שבת' שבע ברכות משפחתית לא הייתה לחתן ולכלה, על כן הוא מציע שבשבת הקרובה הם יערכו עבורם שבת שמחה מיוחדת בהשתתפותם של כל הקרובים והידידים, בה ידרשו בשבח החתן והכלה, וישמחו את ליבם כנגד כל מה שנגרע מהם בשל מצבו של אחיהם הצעיר, כשגולת הכותרת תהיה הסעודה השלישית, בה ישתתפו רבני הישיבה ומאות הבחורים.

ביום חמישי, שעה קלה קודם שקיעת החמה התחילו את סעודת השבע ברכות האחרונה ברוב שמחה ואושר, ולמעט הפסקה קצרה למעריב בישיבה, המשיכו בסעודת השבע ברכות המיוחדת, כאשר רבנים חשובים טררו וזכו להשתתף עמהם, לשמח חתן וכלה, ונשבעו בסעודה דבריה וטובה לרוב. הסעודה נמשכה עד סמוך לחצות הלילה, כאשר רוב הזמן נאמר בה דברי תורה נפלאים ושירות ותשבחות לה'.

בסיומה של שמחת השבע ברכות, כשהחתן והכלה עמדו לשוה לביתם במנוחת לעיר הרחוקה, הודיעה אם הכלה לבתה, שבשבת הם יתארחו בבית משפחה פלונית, והמפתח לדירה נמצאת אצל השכנים בבלת ממול, והיות ולעוד לאהרן מאח חתן את השבת, על כן הם יוכלו ללכת ישירות לדירה שאירגנו עבורם, לנוח שם מעט ורק לקראת קבלת שבת, כשהחתן ילך לבית הנכנסת היא תבוא לביתם עד שעת הסעודה. בשעת לילה מאוחרת שבו החתן והכלה לביתם בכיר הרחוקה, כשהם שמחים וששים בשביעותא דשמיא שמחתם היתה שלימה בסעודת השבע ברכות האחרונה. לאחר מכן דברו ביניהם מעט ופרקו את כל המתח שהיה להם במהלך השבוע האחרון, והלכו לישון בששון ובשמחה.

בערב שבת קודש טרודו כל בני המשפחה עבור הזוג הצעיר להכין את השבת משפחתית המיוחדת, ורק סמוך לזמן הדלקת נרות כשסיימו את כל הכנתם, המתינו לבוא הכלה לביתם, שיכולו לשוחח עמה קמעה ולנהות ממנה. זמן הדלקת הנרות חלפה זה מכבר, והכלה עדיין לא הגיעה לבית הוריה. גם ראש הישיבה לא הבין מדוע אינו רואה את חתנו בליל הישיבה, אלא שחשב בליבו, שהוא בחר לעצמו פינה צדדית בה התפלל בסיומה של התפילה כאשר כל בני הישיבה עברו לברכו בברכת 'גוט שבת', והחתנו לא נראה, חשב שמה הוא התאחר מעט והתכנסת לבית הנכנסת סמוך. כאשר כל המשפחה הגיעה למקום הסעודה, והזוג הצעיר לא הגיעו, עדיין לא חששו מכלום, הם אמרו בליבם, שבוודאי שהם מתעכבים מעט, כדרך זוג צעיר, ועוד מעט הם כבר יבואו.

כשהלפה שעה ארוכה והזוג הצעיר עדיין לא באו, שלחו את אחד מאחי הכלה שירך לברוק אם אירע להם דבר מה. האח שדפק על הדירה בה היה אמורים להתארח, לא שמע כל קול, הקיש אצל השכנים, שהמפתח אמור היה להיות אצלם, ושאלם אם הם יודעים היכן היכן הזוג. לתדהמתו השכנים השיבוהו, שאף אחד לא בא אליהם לקחת את המפתח. ליתר בטחון לקח האח את המפתח, בדק בדירה, וראה שהדירה מוכנה לקבל אורחים, ולא נראה שהם באו לליל לדירה. מבולבל כולו רץ האח לאביו, וסיפר לו את הדברים. ראש הישיבה שמע את דבריו ונבהל על מה אירע, מי יודע מה אירע לבתו ולחתנו שהם כלל לא הגיעו לדירה לשבת.

ראש הישיבה יצא לחדר סמוך וניסה לחשוב מה יוכל להיות שאירע, והגיע למסקנה שכנראה מחמת התעכבות מסוימה הם יצאו קצת מאוחר והפסידו את האוטובוס האחרון, ועד שותארגנו לנסיעה חלופית עבר עוד זמן מה, ולאחר מכן נתקעו באיזה 'פקק תנועה' ולא הסיקו להגיע לעיר לקראת שבת, על כן הם שבתו במקום אחר ואין כל מקום להיעור. ראש הישיבה חזר לחדר בו היו כל האורחים, וסיפר להם בדברים כהויתן, יחד עם משבתו אודות מה שכלל הנראה אירע להם. כששמעו המשפחה את דבריו, קמה מהומה גדולה, אחד צעק אולי אירע להם האונה והם בבית החולים פצועים, השני העלה בקול רעיון מבגית אחר, אולי מחבלים הטפו אותם והם בסכנה גדולה וצריך למחר להצילם. הצד השוה שכולם היו מפוחדים עד אימה אודות מה קורה לזוג הצעיר בשעה זו. ראש הישיבה מיהר להגות את הציבור, ואמר להם, שיתכן ומפאת הפקק שהיה הם ירדו סמוך לתחום שבת בכניסה לעיר, ובעוד שעה קלה הם יגיעו. הוסיף ואמר ראש הישיבה, שאם עד שעה פלונית הם לא יגיעו, הוא ילך למרן שליט"א, אחד ממודלי הפוקסים המתגורר בסמוך, וישאל אותו הלכה למעשה מה עליהם לעשות בשעה קשה זו.

בכדי שהתאחר יתר על המידה, ומה גם שרבים מהאורחים היו רגיבים, הם קידשו והתחילו את הסעודה, כשכל בני המשפחה והאורחים חושבים על הזוג הצעיר ומה שאירע עמהם. כשעברה השעה בה נקב ראש הישיבה והזוג לא הגיע, ומה גם ששלחו כנגדם כמה בחורים שירוצו אל עבר הכניסה לעיר, ובלדקו ובלקו הרבנות ולא מצאו מאומה, הלך ראש הישיבה לביתו של מרן שליט"א וסיפר לו את מה שידוע להם ושאל אותו מה עליהם לעשות. מרן שליט"א הורה כמה רגילים, שלאחרים אמר, שאם יודיעו על היותו שהוא בספק סכנה, מחללין עליו את השבת, אך במקרה זה, היות וכלל לא ידוע לנו שהם בסכנה, אפילו לא בספק סכנה, ומקומם אינו מקום סכנה, ועל כן במקרה זה ובענין זה, אין כל היתר לחלל את השבת על חוסר הידיעה, אלא רק להתפלל עליהם שלא יארע להם כל דבר. מרן שליט"א הוסיף לברכו בברכה מרובה שיהא לו רק רוב שמחה ונחת מכל יוצאי חלציו.

קשה לתאר את השבת הנוראה שעברה עליהם, כאשר כל השמחה הנפכה לתוגה ולצער רב, והשתתפותם של הקרובים והידידים הריבו רק הוסיפו לאבד ורצע, וכל שעה נוספת שעברה, כך הפחד גבר וגדל והדמינות של ציבור המשתתפים הגיעו למחוזות רחוקים ומפחידים מאוד.

מה שבאמת אירע, שאחרי שהזוג הצעיר הלך לישון בשעה מאוחרת ביותר, החתן לילבלה היה הראשון שקם, ובהבלה רבה הביט על השעון, וראה שעוד דקות ספורות יסוף זמן קריאת שמע', ועל כן מיהר לישטק את ידיו ולקרום קר"ש בעונתה. והיות והוכיז את המקום ונשבעו שלא באו כפי מניינ תפילה לשחיית, על כן התעצו בלילות הניינות הפילון והתפלל במיתנה בביתו, כשזיבו כואב על שבתחילה והיות ביתו הוא הפסיד תפילה במינון, כשזיבו שלא אירע לו כן. כשסיימו את תפילתם הרתיה מים בקומקום וחיכו לו ולרעייתו כוס שתיה חמה, והלך להעיר אותה, בכדי שלא תפסיד זמן תפילה.

בעוד שהוא שותה את כוס הקפה שהכין לעצמו, הוא שומע את שיכנו זועק בקול ו'שמרו בני ישראל את השבת', במנוניה של קידוש, והוא התפלל מאוד על השכן העושה קידוש ביום שישי. אך כששמע את בני הבית של השכן עונים אמן בקול, ולאחר כך נשמעה ברכת המוציא, ולפתע הוא שם לב לקולות הזמירות הנשמעים מהבתים האחרים, חשכו עיניהם, הם ישנו יממה שלימה יותר, הפסידו את כל המצוות של יום השישי, ויתרה מכך, הוא חילל את השבת במה שרתיה מים בעיצומו של השבת, נורא נוראות.

הזוג הצעיר ישב בביתו כשהם ממריים בכל רב ד אשר אירע להם, ולפתע אמר ליבלבלה לאשתו, שגם במצב זה אסור לבכות בשבת, ועליהם למצוא עצה ותושיה מה יעשו. ראשית הוא התפלל שוב שחיות של שבת אף מוסף, הוציא המקפאי לחמניות שהיו להם בו ומעט סליטים שההורים ציידו אותם לארוחת הבוקר של יום השישי, ואף בקבוק יין מצא בבית, עליו קידש קידוש של לילה ושל יום, כדי מן שילך קידש בלילה, כך יישבו השניים יחדיו לסעודת שבת עצובה, במיוחד כשהם חושבים במה נטעלו, וגם חושבים על כל משפחתם שהתאספו לכבודם ולשמחם, היושיבים בתוגה ובצער ויגור בו מחוסר ידיעה על מה עלה בגורלם ומצבם, והחליטו יחדיו, שמידי מבואצי את יספור להוריהם מה אירע להם, כדי שיוכלו לברר עבורם איך לכפר על העון החמור של חילול שבת שנכשלו בו.

כשרק נראה שלשה כוכבים בניונים במוצאי שבת, מיהרה הכלה ואמרה 'ברוך המבדיל בין קודש לחול', והתקשרה לבין הורה להודיע שהם בריאים ושלימים בביתם, ותוך כדי הטלפון היא בכתה לאמה וספרה לה את אשר אירע להם. ההורים שמעו את הבשורה הטובה שלא אירע להם דבר גשמי, אך יחד עם זאת הצטערו צער רב על שכן עלה בחלקם וגורלם שהגיעו לידי הפסד כל המצוות של יום השישי, ואף בביטנם התחללה השבת.

למחרת באו הזוג הצעיר והוריהם לפני מרן שליט"א וסיפרו לו את מה שאירע עמהם, וביקשו דבר תשובה וכפרה על כך. מרן שליט"א השיבם, שהוא מבין שהצער הרב שהיה מנת חלקם שנודע להם דבר תקלתם, היא כבר תשובה גדולה לבל ישבו לכסלה עוד. עוד אמר, שילבו אומר לו שדבר זה של תקלה כה נוראה, יכולה לבוא רק אצל מי שאינה ח' קפיד למיר על שמירת השבת לקבלה כדת וכראוי, ועל כן אינה ח' לו דבר נורא זה שעל ידו יתעורר לבענט בניו דרכיו. הוא הוסיף ואמר, שמלבד מה שעליהם להתחוק בעצמם בניין חשבו זה של שבת קודש, כדי לכפר על העון החמור שנכשל בו, עוד עליהם לחזק את האחרים בחשיבות השבת ושמירתה. לאחר מכן פנה אל ראש הישיבה ואמר לו, שהיות ומדובר באבדק מיחוד בכל מעלות רבות, אלא שאל שבווג בחטא חמור זה של חילול שבת קודש, לכך כדאי שאולי נתן לו תפקיד בישיבה, שימסור לשכר שבוועי בישיבה בלילות שבת, וזכות הריבם תעמוד לו שלא יכשל עוד.

כשיצאו מבית מרן שליט"א שאל המחוחן את ראש הישיבה, שאינו מצליח להבין את דבריו מרן שליט"א, מדוע בנו סתרו ונכשלו באיסור שבת 'יקבל תפקיד בישיבה למסור שיעוריהם, וכי חוטאי יצא נשכר השיבו ראש הישיבה, אינו יודע מה היה סיבתו של מרן שליט"א לדבריו, אך נראה לי שמרש"ל על הפרשה ניתן להביא ראה לדבריו.

מנון כפרשתנו עפרש"י ניתן להביא ראה לדבריו מרן שליט"א?

תשובה ל"סיפור ושאלה בציוד" מגוליו שבוע עעבר

בתשובה לשאלה, מנון כפרשתנו עפרש"י ניתן להביא ראה לדבריו הידין שהורה שמן הראוי לשלם שלוש מדמי השכירות על דירה הועמדה להשכרה שהועמדה בחינם לרשות אלמנה ויתומיה לתקופה קצרה, ולבסוף הם נשארו בה למשך חודש ומחצה. ניתן להביא ראה לדבריו הידין שהורה שמן הראוי לשלם שלוש מדמי השכירות עבור דירה הועמדה להשכרה שהועמדה בחינם לרשות אלמנה ויתומיה לתקופה קצרה, ולא מפני בקורבה אטפל כל חדש ימים, וכי מוציא, וזאת מדברי רש"י כ"ט ע"ה", ו'יאמר לו ל'בן א' עצמי ובשירי א'תה והשב עמו חרש ימיך', 'אך עצמי ובשירי ימיך, מעתה אין לי אלא ספק הביטה אלמנה ויתומיה יומיה יתמיד כלום, קצרה מפני בקורבה אטפל כל חדש ימים, וכי עשה, ואף זו לא לחנם, שהיה רועה צאנו'. מבורא בדברי רש"י, שמן הראוי שאדם יכניס את קרובו לביתו וביתו תפוקת מה ודוד לחדש ימים, אבל למעלה מחודש ימים, גם עבור קרוב, זה כבר יותר מדי זמן, וא"כ ניתן ללמוד מאזן שגם כלפי אלמנה ויתומיה, שאינו מחוייב להכניסם לביתו יותר מחודש ימים, ובמיוחד שהיה לה ממון לשכור דירה, אלא שבאותה עת לא מצאה דירה אחרת, אשר על כן יש מקום לומר שמן הראוי שהיא תשלם את המון היותר מחודש, והיות והיא היתה חודש ומחצה, לכך הורה הידין שמן הראוי שהיא תשלם שליש מהתקופה.

תשובות לשאלות המתפרסמות בעלון זה, יש לשלוח בכתב ברור וקריא, בצירוף שם, כתובת וטלפון, עד ליום ג' בשעה 23.00 בלדב לפקס' 9741115 - 08) [מחיר': בקידומת 8 - 972 +] (24 שעות) [או למייל yaepestein@aol.com עד יום ב' בערב בלבד]

הפרסים לשבוע זה: ספר "שירת נדע ביהודה" ב"ב.

עוד ארבעה חזנים מסיים, כל אחד בספר "תוספות השלם על התורה".

הפרס לשבוע זה על "סיפור ושאלה בציוד": שני חזנים, כל אחד בספר "משלי יעקב עה"ת".

שמות הזוכים ל**שבוע פרשת תולדות** הרבנים א' הבה"ח

דין א - מודיעין עילית - ילקוט שמעוני, ב"ב. הכרטיסאטא א. - בני ברק - ספר הישר. קלנין י. - קריית ספר - ספר הישר. מלול פ. - בני ברק - ספר הישר.

דין ב - מודיעין עילית - ספר הישר. שוחט מ. - ירושלים - שושנת המקום. בניו י. - מודיעין עילית - שושנת המקום.

הודעה נשלחה ותשלח לזוכים, (במהלך החודש הקרוב) yaepestein@aol.com

© כל הזכויות שמורות ל"איחוד בחידוד" ולרבנים הכותבים - מודיעין עילית - ארץ ישראל